

Datum
2023-07-27
Vår referens
Joakim Iveroth
Utredare
joakim.iveroth@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Energimarknadsinspektionens rapport Slutna distributionssystem och interna nät STK-2023-671

Sammanfattning

Klimat- och näringslivsdepartementet har översänt Energimarknadsinspektionens rapport Slutna distributionssystem och interna nät (Ei R2022:12) med inbjudan att inkomma med synpunkter. I rapporten lämnas flera förslag på ändringar i ellag respektive IKN-förordning med syftet att implementera EU:s elmarknadsdirektiv i svensk lagstiftning. Inom Malmö stad har ärendet remitterats till stadsbyggnadsnämnden och miljönämnden som har inkommit med yttranden. Stadskontoret föreslår kommunstyrelsen att godkänna förslag till yttrande och skicka yttrandet till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och översänder yttrandet till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Beslutsunderlag

- Energimarknadsinspektionens rapport Slutna distributionssystem och interna nät, Ei R2022:12
- Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Energimarknadsinspektionens rapport Slutna distributionssystem och interna nät
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 230807 Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Energimarknadsinspektionens rapport Slutna distributionssystem och interna nät
- Remissvar från stadsbyggnadsnämnden gällande Energimarknadsinspektionens rapport Slutna distributionssystem och interna nät
- Stadsbyggnadsnämnden beslut 230620 § 171
- Remissvar från miljönämnden gällande Energimarknadsinspektionens rapport Slutna distributionssystem och interna nät
- Miljönämnden beslut 230620 § 118

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-08-07

Kommunstyrelsen 2023-08-16

Beslutet skickas till

Klimat- och näringslivsdepartementet
Stadsbyggnadsnämnden
Miljönämnden
Stadskontorets handläggare

Ärendet

Energimarknadsinspektionen har av regeringen fått i uppdrag att granska den svenska IKN-förordningens (Förordning 2007:215 om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen 1997:857) och ellagens förenlighet med EU:s elmarknadsdirektiv artikel 38 och lämna de författningsförslag som behövs för att implementera elmarknadsdirektivet i svensk lagstiftning. Myndighetens slutsatser och förslag har lämnats i rapport Slutna distributionssystem och interna nät (Er R2022:12).

Bakgrund

Huvudregeln för att en aktör ska få bygga och använda starkströmsledningar är enligt ellagen att denne ska ha tillstånd, så kallad nätkoncession. I IKN-förordningen har dock regeringen meddelat undantag från denna koncessionsplikt för vissa nät. Möjligheten till undantag gäller för interna nät som nätinnehavaren använder för överföring av el för egen räkning. Under vissa förutsättningar är det också möjligt för en innehavare av ett internt ledningsnät att överföra el för annans räkning. Det vill säga föra ut el från det egna nätet för användning av någon annan, som anslutits, till det interna nätet.

Artikel 38 i EU:s elmarknadsdirektiv syftar till att ge vissa typer av nät, så kallade slutna distributionssystem, undantag från betungande bestämmelser. Slutna distributionssystem definieras som en ledning eller ett ledningsnät som distribuerar el inom en geografiskt avgränsad industriell eller kommersiell plats, eller en plats där gemensamma tjänster tillhandahålls och som inte levererar el till hushållskunder. Exempel på slutna distributionssystem kan vara vissa industriområden, gallerior, sjukhus eller flygplatser. Eftersom slutna distributionssystem överför el för annans räkning anses de vara just distributionssystem och har därmed samma skyldigheter som vanliga distributionssystem har enligt direktivet, men undantas alltså från vissa av dessa skyldigheter enligt artikel 38. Bland annat kan de få äga, utveckla, förvalta och driva laddningsstationer för elfordon och energilagringsanläggningar. Med andra ord tillåter elmarknadsdirektivet slutna distributionsnät att producera och lagra el.

Rapportens slutsatser och förslag på regeländringar

Energimarknadsinspektionen har i sin analys kommit fram till att IKN-förordningen är förenlig med elmarknadsdirektivet. Granskningen visar vidare att vissa icke koncessionspliktiga interna nät som överför el för annans räkning är att betrakta som slutna distributionssystem enligt direktivet. Energimarknadsinspektionen bedömer att dessa därför bör regleras genom att de påförs de skyldigheter som ställs upp i artikel 38. För att uppnå detta föreslår Energimarknadsinspektionen ändringar i IKN-förordningen och ellagen som innebär att de icke koncessionspliktiga nät som utgör slutna distributionssystem ska omfattas av huvudparten av bestämmelserna i ellagen.

Vidare visar Energimarknadsinspektionens analys att eftersom direktivet inte innehåller några

regler om vilka nät som måste ha koncession är det fortsatt möjligt att medge undantag från koncessionsplikten enligt IKN-förordningen. Energimarknadsinspektionens bedömning är därför att undantag enligt den svenska IKN-förordningen som avser överföring av el för annans räkning på interna nät kan behållas.

För att korrekt genomföra Elmarknadsdirektivets artikel 38 i svensk lagstiftning föreslår Energimarknadsinspektionen följande ändringar i ellag och IKN-förordningen

- En definition av slutna distributionssystem införs i ellagen och ett nytt kapitel införs med bestämmelser om slutna distributionssystem.
- Icke koncessionspliktiga nät som utgör slutna distributionssystem kommer att omfattas av merparten av bestämmelserna i ellagen.
- Nätmyndigheten i det enskilda fallet ska ge ett bindande besked i frågan om en ledning eller ett ledningsnät är ett slutet distributionssystem.
- Elanvändare i ett slutet distributionssystem ges fler rättigheter och kan bland annat få sin nätavgift prövad av nätmyndigheten.
- Elanvändare ska ha rätt att byta elleverantör oavsett om användaren är ansluten till ett nät som drivs med stöd av nätkoncession eller inte.
- Slutna distributionssystem blir tillgängliga för tillträde för extern aktör som vill ansluta en anläggning.
- IKN-förordningen kompletteras med att interna nät får byggas och drivas utan koncession om syftet med ledningarna är att i huvudsak tillgodose elbehovet för fartyg.

De nya bestämmelserna föreslås endast gälla nät som tas i drift efter bestämmelsernas ikraftträdande den 1 januari 2024 och för nät som tagits i drift före ikraftträdandet om innehavaren har fått ett bindande besked om att nätet utgör ett slutet distributionssystem.

Konsekvenser för kommuner

De föreslagna bestämmelserna om slutna distributionssystem innebär att vissa ledningar och ledningsnät som idag är i drift utan stöd av nätkoncession, och således inte omfattas av bestämmelserna i ellagen, kommer att omfattas av definitionen av slutna distributionssystem. Detta innebär att de kommer omfattas av i princip alla bestämmelser i ellagen. Innehavarna av sådana system skulle således påföras skyldigheter gällande mätning, åtskillnadsregler, anslutningsskyldighet, kundbestämmelser och tariffer. Sådana slutna distributionssystem kan vara gallerior, industriområden, fritidsanläggningar och institutioner. Eftersom Energimarknadsinspektionens förslag endast omfattar slutna distributionssystem som tas i drift efter 1 januari 2024 innebär förslaget inga särskilda konsekvenser för Malmö stad och stadens eventuella innehav av slutna distributionssystem idag.

Nämndernas yttranden

Inom Malmö stad har ärendet remitterats till stadsbyggnadsnämnden och miljönämnden.

Stadsbyggnadsnämnden lyfter bland annat följande i sitt yttrande:

- Nämnden ser ett antal fördelar med Elmarknadsinspektionens förslag. Bland annat att konsumentskyddet stärks för elanvändare i slutna distributionssystem eftersom de enligt förslaget kan få sin nättariff prövad, detta samtidigt som deras valfrihet ökar då förslagen ger möjligheten att byta elleverantör.
- Nämnden välkomnar förslaget att möjliggöra undantag från koncessionsplikten för interna nät som har för avsikt att elförsörja fartyg. Det är positivt för Malmö stads

hamnverksamheter.

- Nämnden välkomnar förslaget om att även allmänna och enskilda institutioner kan undantas från huvudregeln att icke koncessionspliktiga nät inte får överföra el för annans räkning.

Miljönämnden lyfter bland annat följande i sitt yttrande:

- Nämnden är positiva till att de nya bestämmelserna endast föreslås gälla nät som tas i drift efter bestämmelsernas ikraftträdande.
- Nämnden ser att möjligheten för slutna distributionssystem att inneha produktion, energilagring och laddinfrastruktur för fordon kommer ge Malmö stad en möjlighet att bättre utnyttja distributionsnätets potential och motverka negativa konsekvenser vid effektbrist.
- Nämnden bedömer att slutna distributionssystem lättare kan balansera produktion, energilagring och förbrukning inom det egna nätet, så kallad ö-drift, och blir därmed mindre sårbara.
- Nämnden anser att förslagen möjliggör för snabbare tillkomst av lokala produktionsanläggningar och energilagransanläggningar vilket kan skapa ökad konkurrenskraft och nyproduktion av förnyelsebar el, något som är positivt för Malmö stad.
- Nämnden ser att kompletteringen i 22 a § i IKN-förordningen kan underlätta inmatning av väderberoende elproduktion och flexibilitet i elnäten vilket är positivt.
- Nämnden anser att tillägget i 22 b § i IKN-förordningen, som möjliggör för användande av landström till fartyg, är gynnsamt för etableringen av verksamheter i hamnområden vilket nämnden ser positivt på.
- Nämnden anser att införandet av de nya paragraferna 45-48 §§ i 4 kap. i ellagen är positivt eftersom de innebär ett stärkt konsumentskydd.
- Nämnden anser att förslagets inverkan på förutsättningarna för energigemenskaper och möjligheten för aktörer att dela energi inom formerna för energigemenskap är otydliga.
- Nämnden ställer sig positiv till energigemenskaper och delning av energi som ett verktyg för att stärka Malmös energisäkerhet och flexibilitet gällande elanvändning och elförsörjning. Nämnden ser därför gärna ett incitament för energigemenskaper som ett verktyg för delning av energi utreds-
- Nämnden ber kommunstyrelsen att i sitt yttrande ta särskild hänsyn till miljönämndens yttrande om energigemenskaper

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret delar stadsbyggnadsnämndens och miljönämndens synpunkter på Energimarknadsinspektionens rapport och har tagit fram en yttrande baserat på detta. Stadskontoret har i övrigt inget att tillägga till ärendet. Stadskontoret föreslår kommunstyrelsen att godkänna förslag till yttrande och skicka yttrandet till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Ansvariga

Micael Nord Näringslivsdirektör
Magdalena Bondeson Sektionschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör

